Costa de l´Albera

"El text de Ferran Agulló constata la continuïtat natural entre la costa sud i nord-catalana,
obviant divisions administratives
i fronteres polítiques"

ORIOL PONSATÍ-MURLÀ

n comença i on acaba, la Costa Brava? La seva delimitació meridional no sembla gens problemàtica: la desembocadura de la Tordera n'és el límit natural. Malgrat de Mar, doncs, encara forma part de la Costa del Maresme, mentre que Blanes és el primer municipi de la Costa Brava. I el límit septentrional? Ningú no ha posat mai en dubte que el Cap de Creus sigui part essencial de la Costa Brava. Però a partir d'El Port de la Selva i el Mar d'Amunt, la denominació sembla entrar en algunes contradiccions. D'una banda, la geomorfologia brava de la costa que va des d'El Port de la Selva fins a Portbou ha estat molt més preservada que no pas la de bona part de la Costa Brava central i semblaria molt més lògic, en qualsevol cas, anomenar braus els espadats de Colera que no pas la suavitat de les dunes sorrenques del Golf de Roses. D'altra banda, però, precisament perquè poblacions com Colera o Portbou no han estat mai destinacions eminentment turístiques, l'etiqueta "Costa Brava", amb la seva inevitable reverberació de marca turística, no sembla que els escaigui gaire. Ni els seus habitants s'hi senten identificats ni els seus municipis sembla que tinguin gaire interès a obtenir rèdits de la marca. Les pàgines web d'aquests dos últims ajuntaments, Colera i Portbou, no fan cap mena de referència al topònim "Costa Brava" en els seus textos de presentació, mentre que la majoria de poblacions al sud del Cap de Creus reivindiquen en una posició molt destacada aquesta adscripció.

Si hem de fer cas de la delimitació oficial, la Costa Brava arriba fins a la frontera francesa. O, més concretament, fins al Cap de Cervera, que separa els termes de Portbou i Cervera de la Marenda. Ara bé, Ferran Agulló, que va encunyar per primera vegada (La Veu de Catalunya, 12 de setembre de 1908) el nom costa brava -encara en minúscules-, n'ampliava molt més els límits septentrionals: "La nostra costa, de la Tordera al cap de Creus, i seguint el Port de la Selva fins a Banyuls, ho és tot; és brava i rienta, fantàstica i dolça treballada pels temporals a cops d'onades com un alt relleu, i brodada pels besos de la bonança com una esquisidesa de monja pacient per qui les hores, els dies i els anys no tenen valor de temps". El text d'Agulló conté dues virtuts notables: d'una banda sembla rubricar el punt i a part geològic que imposa el massís del Cap de Creus i que fa necessari un tractament matisadament diferent de tot allò que hi hagi al seu nord. De l'altra, constata la continuïtat natural entre la costa sud i nord-catalana, obviant divisions administratives i fronteres polítiques.

Efectivament, la costa que es desplega des de Colera fins a Argelers constitueix una unitat natural impossible de rebatre, conseqüència de l'última revinclada del Massís de l'Albera abans de capbussar-se al Mediterrani. La continuïtat geològica d'aquesta costa, que pel costat nord-català és anomenada Costa Vermella, és un fet. Però la Catalunya Nord i la Catalunya Sud, a aquesta latitud, comparteixen molt més que la roca que trepitgen. Un poema tan emblemàtic com Vinyes verdes vora el mar, de Josep Maria de Sagarra, escrit el 1923 en un Port de la Selva on els ceps encara no havien estat substituïts per turistes, avui només pot ser comprès enfilant la carretera de Banyuls o de Cervera de la Marenda. Només allà, en feixes robades a un espadat que s'enfila vertiginós sobre el mar, continua brotant-hi la vinya retorta i hi esclata el "verd vora el blau mariner" que va captivar el poeta. Tornar a pensar en termes unitaris la Catalunya marítima del nord i la del sud remetent-nos al caràcter incontestable d'un paisatge litològic idèntic, és potser l'única via per refer els llaços d'una identitat comuna entelada per tres segles llargs de divisió administrativa i d'eficient política jacobina franco-espanyola.

L'Empordà i el Rosselló marítims han compartit durant segles alegries i vicissituds. Les desenes de camins que s'enfilen de Portbou cap a Cervera continuen essent testimonis d'un dels episodis més tristos de l'Europa del segle XX. Aquests camins porten impreses les petjades d'Antonio Machado, de Carles Riba, de Walter Benjamin. Les de milers de peus semidescalços caminant cap a una salvació moltes vegades fictícia, que trobaria la seva cara més dramàtica en la platja d'Argelers, la més humana en la Maternitat d'Elna. Les vides viscudes a les dues bandes de l'Albera marítima (Argelers - Cotlliure - Portvendres - Banyuls - Cervera - Portbou - Colera), han transcorregut sempre unides per la consciència de compartir un mateix paisatge, una mateixa terra; no cap altra que la que defensaven, ara fa tres segles i mig, Angelets i Miquelets, a banda i banda de la muntanya. Una unitat imposada primigèniament per la geologia, més poderosa que les fronteres i els tractats.
Aquell gran historiador nord-català que fou Pere Ponsich (1912-1999) ens ho recorda quan escriu: "el fet català és resultat, en primer lloc, de la naturalesa de les coses, conseqüència ineluctable, com el fet basc, d'una història marcada per la geografia". Potser fóra bo, doncs, que comencéssim a pensar en la costa que uneix (i no pas separa) Colera i Argelers, com la Costa de l'Albera.

Font del document: http://www.diaridegirona.cat/opinio/2015/03/27/costa-lalbera/716533.html?utm_source=rss